

Rajhrad

Archeologické nálezy dokazují stálé osídlení Rajhradu před pěti tisíci lety. Jméno Rajhrad pochází z obecného pojmenování „rajský hrad“, kterým si starí Slované nazvali své opevněné sídlo. Cílem návštěvníků v Rajhradě je nejčastěji **barokní komplex benediktinského kláštera** - nejstaršího kláštera na Moravě. Mezi další zajímavá místa tohoto města patří **klášter sester Těšitek Božského Srdce Ježíšova** a **Památník písemnictví na Moravě** se stálou expozicí zahrnující nejvýznamnější osobnosti literatury na Moravě od 8. do 20. stol. Ve **Státním okresním archivu Brno-venkov** je ukryto více než 4000 metrů archivních dokumentů. Na cestě do rajhradské bažantnice naleznete **torzo staré vodní pily**, mezi klášterem a městem stojí **rajhradský mlýn „Strumen“**. Při prohlídce Rajhradu jistě nepřehlédnete **farní kostel Povýšení sv. Kříže, Pítrův most, kamennou kašnu** z 18. stol., **barokní sochu sv. Floriána a sochu TGM** na nadzvotní věži u Základní školy TGM na Matlašce. Na jižním konci Rajhradu je památník na tragickou událost z konce 2. světové války - **památník generála Kozyra**.

Benediktinský klášter

Rajhradice

Pravěkým osídlením jsou výjimečně také Rajhradice. Zajímavé jsou například archeologické nálezy z doby železné, která zde po sobě zanechala pozůstatky horákovské kultury. Přitomnost Římanů na území Rajhradic v neklidné době markomanských válek dokazují zase archeologické objevy v okolí bývalé klášterní sýpky. Prastaré je i jméno obce, znamená ves lidí příslušných z Rajhradu - Rajhradici. Vesnice Rajhradice a Loučka, které splynuly v r. 1951 v jednu obec, jsou obě jmenovány v Břetislavově listině z roku 1048. Rajhradice a Loučka se staly na celá staletí klášterními poddanskými vesnicemi. Od počátku 15. stol. zde byl významný klášterní hospodářský dvůr a od 17. stol. měla obec svobodný dvůr a svobodnou radnici. Počtem obyvatel jsou Rajhradice po městu Rajhradu druhou největší obcí mikroregionu - trvalý pobyt tu má na 1200 lidí. V Rajhradicích se udržují lidové zvyky snad nejlépe z obcí mikroregionu. Děvčata na smrtonu nedělají vynášeči Moranu, chlapci celou vesnicí ozvučí velikonočním hrkáním, když „uletí zvony do Říma“ a následuje pravý nefalšovaný vesnický velikonoční mrskut, neboli pomlázka. Slaví se zde pravidelně Stanislavské a Babské hody a hody sv. Scholastyk.

Klášterní kontribučenská sýpka

Ve východní části obce se kříží dvě dálkové cyklistické trasy, tzv. Jantarová stezka a stezka Jihlava - Český Těšín. Nejvýznamnějším monumentálním stavbou je **Klášterní kontribučenská sýpka** postavená na přelomu 18. a 19. stol. Sýpka sloužila k uskladnění obilí z celého klášterního panství. **Kaple sv. Scholastiky**, sestry sv. Benedikta z Nursie, byla postavena v roce 1897.

Na rozlehlé návsi do roku 1951 samostatné obce Loučka stojí malebná zvonice od r. 1848. Byla tehdy postavena na místě původní dřevěné zvonice. V Loučce dnes žije a pracuje umělecký řezbář Jaroslav Buncko (*1959), jehož díla jsou známá i daleko za hranicemi našeho státu. Prodejnu s galerií najeznete v Rajhradicích.

Opatovice

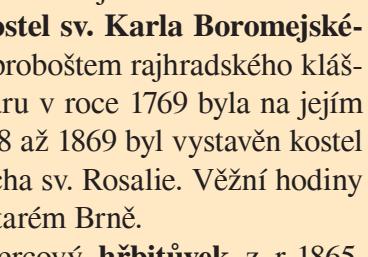
Obec Opatovice má prastarou historii. V jejím katastru žili lidé již v dobách mladší doby kamenné, bronzové, železné a také v období praslovanském, o čemž svědčí mnohé archeologické nálezy! Od poloviny 11. stol. jsou dějiny Opatovic na rovných 800 let spjaty s nedalekým benediktinským klášterem v Rajhradě. Místní jméno Opatovice vzniklo z původního pojmenování místních „Opatoviči“ tedy lidé opatovi. Taktéž byly nazývány vsi, které náležely klášterní vrchnosti a byly dány k užívání opatovi.

Kostel sv. Karla Boromejského

Obec Opatovice leží v kouzelné rovinaté krajině, jihovýchodně od Rajhradu. Má úchvatné výhledy z klikatých cest k Rajhradicím a Blažejně, přes úrodná pole, sady a zahrady, na benediktinský klášter v Rajhradě. Můžete se procházet po dlouhé hrázi lemující koryto potoka Dunávky. Obcí vede cyklistická trasa Brno–Vídeň. Na výletníky čekají odpočívadla, v obci přijemná restaurace se zahradkou a také dva rybníky, u kterých se pravidelně pořádají rybářské závody. Na svém výletu se můžete pohodlně vrátit i blučinskou stezkou k Vojkovicím, a dál cestou vedoucí okolo řeky Svratky zpět na most, spojující Rajhradice s Rajhradem.

Nepřehlédnutelnou dominantou obce je **filiální kostel sv. Karla Boromejského**, který stojí na místě původní kaple zřízené proboštem rajhradského kláštera Celestinem Arletrem na konci 17. stol. Po požáru v roce 1769 byla na jejím místě postavena v r. 1772 větší kaple a v letech 1868 až 1869 byl vystavěn kostel v dnešní podobě. Z původní kaple zdobí kostel socha sv. Rosalie. Věžní hodiny pocházejí z bývalého konventu Dominikánů na Starém Brně. Pozoruhodnou pamětihodností je miniaturní čtvrtcový **hrábitůvek** z r. 1865.

Filiální kostel sv. Karla Boromejského

Vítejte v mikroregionu Rajhradsko

Svazek obcí Mikroregionu Rajhradsko se rozkládá 12 km jižně od města Brna v nivě řeky Svratky, kde tvoří celistvé seskupení pěti obcí. Vznikl 16. prosince 2003, nejprve jako sdružení obcí Rajhradu, Opatovic a Popovic, a v r. 2007 se připojily sousedící obce Holasice a Rajhradice. V současnosti má mikroregion přibližně 6200 obyvatel a rozlohu 27 km². Hustota zalidnění s 225 obyvateli na 1 km² značně převyšuje republikové průměry.

Mikroregion Rajhradsko leží na pomezí Bobravské vrchoviny a Dyjsko-svrateckého úvalu. Jeho území je z větší části pokryto zemědělskými plochami. Severní část Rajhradská je zalesněna rozložitou bažantnicí, a menší lesní útvary v podobě hájů a porostů jsou okolo vodních toků po celém jeho území.

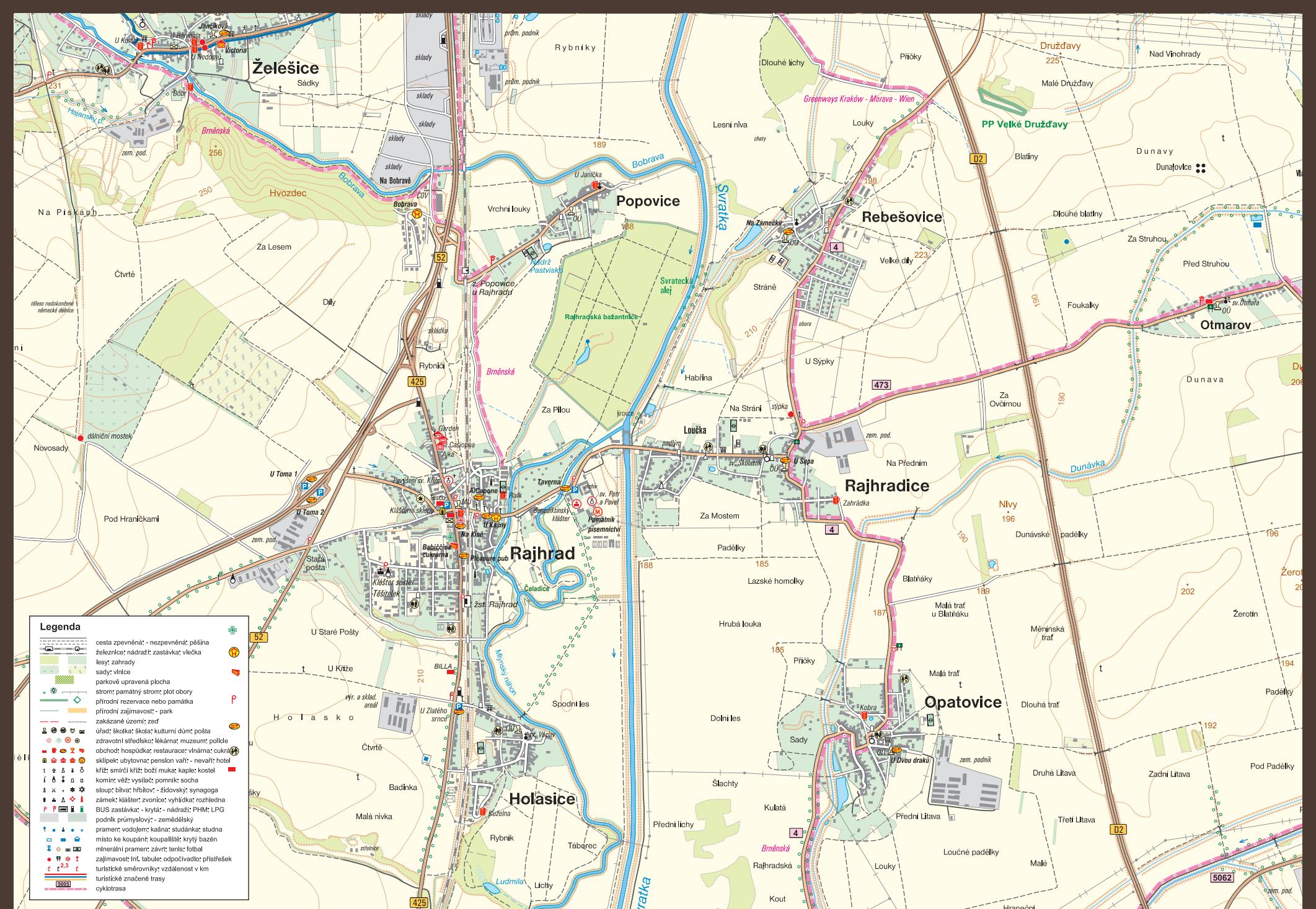
Mikroregion je protkán hustou sítí značených i neznačených cyklotras, které jsou přijemně zvláště pro rodiny s malými dětmi a pro seniory. Ti mohou obdivovat nejen vyhlášené architektonické památky, ale také významné krajinné prvky.

Nejvýznamnější kulturní událostí, jako například koncerty a výstavy, jsou pravidelně pořádány v Benediktinském opatství v Rajhradě a v dalších institucích, sídlících v jeho areálu, jako například v Památníku písemnictví na Moravě, Farmním centru v Rajhradě a Státním okresním archivu Brno-venkov. Ale i v ostatních obcích probíhají mnohé kulturní a sportovní akce, jako například tenisové turnaje, rybářské závody, fotbalové zápasy, akce pro děti, motorkářské sjezdy, venkovské bály a maškarní plesy. V obcích jsou sportoviště, fotbalová hřiště a tenisové kurty, které se v zimě mění na veřejná kluziště.

Nejvýznamnější cyklotrasa, která mikroregion protíná od severu k jihu, je cyklostezka Greenways č. 4 Brno – Vídeň (přes Rajhradice a Opatovice), která je napojena na moravské vinařské stezky. Dalšími jsou například stezka č. 404 Slavkov – Moravský Krumlov (přes Rajhradice a Rajhrad) a č. 5172 Židlochovice – Moravský Krumlov (přes Holasice).

Přírodní zajímavosti

Mikroregion Rajhradsko oplývá skrytu přírodní krásou. Katastr Rajhradu zdobí například mimořádně významné topoly bílé a duby letní, které se nacházejí v Rajhradské bažantnici. Velmi romantickým a dobře utaženým zákoutím je čeladický ostrov a rozloze 34 hektarů. Mezi dvěma starými přirozenými rameny Svratky je kouzelná mozaika políček, zahrad a sadů s rozptýlenou dřevinou vegetací, v pozadí s architektonickou dominantou benediktinského kláštera. Velmi významným krajinným prvkem je původní koryto řeky Svratky, které protéká u samotného Rajhradu. Stará řeka je lemována bujným břehovým porostem, vykypuje se zde typické vlnkomilné a mokradné druhy trav a bylin, a domov tu našlo množství ryb, obojživelníků a zpěvných ptáků. Za návštěvu stojí určitě bývalý horní klášterní les, dnes Rajhradská bažantnice, která je izolovaným komplexem původního lužního lesa s typickou flórou a faunou. Pokud vstoupíme v dnešních Rajhradicích v místech původní obce Loučka na levou stranu říční hráze řeky Svratky z roku 1848, budeme se kochat pohledy na rovný tok, do dálky se zužující, který je po obou stranách lemován prstenci lužních porostů. Benediktinský klášter je z tohoto místa vidět ve vši monumentalitě. Za zmínku stojí nově zbudovaný mokřad v lokalitě Blatiny, typickou jihočeskou vesniči připomínají svými rybníky Opatovice, mezi Svatkovou a Dunávkou je lokalita Přední lichy, která je soustavou čtyř listnatých porostů na ploše více než šesti hektarů a též devítihetkátorový lužní les v říční nivě opodál, který se nazývá Zadní lichy. Mezi registrované významné krajinné prvky v katastru Holasice náleží Holasický hliník, strž se správou stěnami, částečně zalesněná je druhá strž na jižním okraji obce. Lokalita Ke staré cihelně je pozůstatkem těžby cihlářských hlin. In nivě řeky Svratky se rozkládá Tůň Ludmila, která je domovem mnoha vzácných druhů obojživelníků. Nejvýznamnějším krajinným prvkem na katastru obce je staré koryto řeky Svratky, dlouhé téměř tři a půl kilometru. Krajinnou zvláštností v katastru Popovic je Svratská hráz o délce 200 metrů a soutok říčky Bobravy a Svratky s bujnou rostlinnou vegetací. Nádrž Pastvisko v Popovicích byla účelově založena pro rybářství, ale stala se zajímavým biotopem.

Město Rajhrad
Masarykova 32
664 61 RAJHRAD
tel.: 547 426 811
<http://www.rajhrad.cz>

Obec Rajhradice
Opatovická 93
664 61 RAJHRADICE, pošta Rajhrad
tel.: 547 232 319
<http://www.rajhradice.cz>

Obec Opatovice
Veleké dráhy 152
664 61 OPATOVICE, pošta Rajhrad
tel.: 547 232 433
<http://www.opatovice.eu>

Obec Holasice
Vláčlavská 29
664 61 HOLASICE, pošta Rajhrad
tel.: 547 229 362
<http://www.holasice.cz>

Obec Popovice
Popovice 2
664 61 POPOVICE, pošta Rajhrad
tel.: 547 232 155
<http://www.obecpopovice.cz>

Návštěvníku obce by neměly uniknout dva nevšední **smířicí kameny** z 1. pol. 17. stol. Podle pověsti připomínají tyto kameny soubor tří duelantů, kteří se stříleli pro nevěrnou lásku a všichni zahynuli. Původně tři mohutné otesané balvany označovaly patrně místo jejich soubojového postavení.

Další vzpomínkou na nešťastnou událost je tzv. **Štátule**, kamenná připomínka zastřelení klášterního myslivce Josefa Soukala pytlákem v roce 1830.

Významným rodákem obce je akademický sochař a malíř **František Hořava** (1906–1974).

Holasice

Osdílení Holasic již ve starší době bronzové, tedy v období 1800–1400 let před Kristem, dosvědčují archeologické nálezy tzv. unětické kultury v západní části katastru obce. Z doby počátků slovenského osídlení byly v obci objeveny žárové hroby s nádobami tzv. pražské keramiky a z pozdější doby staroslovanská keramika doby hradistní.

Ve vši byl svobodný dvůr, v nejstarší době údajně s charakterem obranné výsypy, jež chránila přístup ke klášteru od jihu. Známé jsou tzv. „holasické lochy“, rozsáhlé podzemní úkryty, které byly vybudovány již v polovině 13. stol. za opakujících se tatarských nájezdů. Lochy bývaly místním využívány i z třicetileté války a za napoleonských tažení na Moravě. V dochovaných částech posloužily také při frontových bojích za II. světové války v r. 1945. Rudá armáda narazila právě v Holasicích na tuhý německý odpor, který odolával několik dní.

Kulturní a společenský život devíti set obyvatel činorodě naplní bohaté a pestré aktivity místních spolků. Na katastru obce je vyhlášen letiště Klubu leteckých modelářů Brno a broková střelnice Ing. Romana Kosteckého.

Na vyvýšené části návsi stojí od r. 1848 **Kaple sv. Václava**. V r. 1848 byla kaple zvětšena do dnešní podoby a od toho roku se zde na svátek sv. Václava slouží mše svatá.

Společným hrobem sedesáti dvou vojáků Rudé armády je v centru obce **pomník padlým rudoarmějcům**. U mostku přes železniční trať se správou stěnami, částečně zalesněná je druhá strž na jižním okraji obce. Lokalita Ke staré cihelně je pozůstatkem těžby cihlářských hlin. In nivě řeky Svratky se rozkládá Tůň Ludmila, která je domovem mnoha vzácných druhů obojživelníků. Nejvýznamnějším krajinným prvkem na katastru obce je staré koryto řeky Svratky, dlouhé téměř tři a půl kilometru. Krajinnou zvláštností v katastru Popovic je Svratská hráz o délce 200 metrů a soutok říčky Bobravy a Svratky s bujnou rostlinnou vegetací. Nádrž Pastvisko v Popovicích byla nejmenší obcí mikroregionu.

Přírodní tůň Ludmila - torzo původního mokřadu v nivě řeky Svratky. K nejvýznamnějším osobnostem obce Holasic náleží **Kašpar Jan Kupec z Bílenberku** (1655–1720). Dopravěl na dalekých cestách hrabata z Kolovrat, v roce 1683 se stal českým sekretářem apelačního soudu v Praze.

Kaple sv. Václava

Popovice

Také Popovice byly darovány v roce 1048 knížetem Břetislavem I. břevnovským benediktinům pro zřízení kláštera v Rajhradě. Název obce, který vznikl pojmenováním lidí, jejichž ves náležela popovi, tedy Popovici, jsou dokladem nejstaršího slovenského osídlení na Moravě.

Starí Slované převzali slovo pop ve významu nižšího kněze přmo z řečtiny. Jako by se nyní z oparu dálno-věnu vynofily siluety postav učených řeckých věrozvěstů Cyrila a Metoděje... Ovšem osídlení Popovic člověkem je mnohem starší. V trati U Chebzů byly nalezeny například pazourkové nástroje, kameně sekyry, různé neolit